

پرداخت بدهی ۲۶۰ هزار میلیارد تومانی

در دولت سیزدهم ۲۶۰ همت بدهی دولت به تامین اجتماعی پرداخت شد. به گزارش فارس؛ میرهاشمی موسوی، مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی گفت: قبلاً تعهدات تامین اجتماعی با ماهانه ۴ تا ۵ همت کسری اجرا می‌شد، امروز ماهانه ۲۷ همت تعهدات بدون یک ریال استقراض از بانک‌ها انجام می‌شود. به گفته موسوی سازمان تامین اجتماعی با ۴۷ میلیارد نفر از جمعیت کشور سروکار دارد و در ماه گذشته ۶۵ همت تعهد خود را انجام داد. مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی گفت: دولت از سال ۵۷ تا ۱۴۰۰ فقط ۸۰ همت بدهی خود با تامین اجتماعی را پرداخت کرد و در دولت سیزدهم ۲۶۰ همت تعهدات و بدهی خود به صندوق تامین اجتماعی را پرداخت کرد.

افزایش داریی‌های ارزی

طبق اعلام بانک مرکزی، با دیپلماسی پولی و بانکی و افزایش وصول درآمدهای نفتی و گازی کشور هم کمیّت و هم کیفیت داریی‌های ارزی کشور افزایش یافته است. به گزارش تسنیم، محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به روند افزایشی ذخایر ارزی کشور گفت: با دیپلماسی پولی و بانکی و افزایش وصول درآمدهای نفتی و گازی کشور هم کمیّت و هم کیفیت داریی‌های ارزی کشور افزایش یافته است و برخلاف انتقادات و گزاره‌های خبری نادرست، بانک مرکزی هرگز از داریی‌های ارزی کشور و ارزیابی برای مدیریت بازار ارز از جمله در مقطع کنونی استفاده نکرده است. او افزود: این مهم با کنترل و کاهش نوسانات نرخ ارز، افزایش درصد بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور به بیش از ۸۵ درصد، افزایش تأمین ارز به تخصیص ارز از ۷۴ درصد در سال ۱۴۰۱ به ۸۵ درصد در سال ۱۴۰۲ و کاهش مدت انتظار برای تخصیص و تأمین و کنترل ثبت سفارش‌ها با بودجه‌ریزی ارزی عملیاتی شده است.

۱۱۳ فروند هواپیمای زمین گیر

۱۱۳ فروند هواپیمای زمین گیر داریم که از بین آنها ۴۰ فروند با استفاده از توان متخصصان داخلی و بدون ارسال به خارج از کشور به چرخه هوایی بازگشته است. محمد محمدی‌بخش، رئیس سازمان هواپیمایی کشور در برنامه رادیویی روی خط رادیو اقتصاد با بیان اینکه صنعت هوایی از سال ۱۳۲۸ دارای قوانینی است که دچار تغییرات هم شده است، گفت: مسئول نظارت در این بخش و نرخ‌گذاری در بخش بلیت بر عهده سازمان هواپیمایی کشوری و شورای عالی هواپیمایی بود که در یک بازه زمانی با توجه به قانون برنامه پنجم مبنی بر حذف برخی از یارانه‌ها آزادسازی نرخ بلیت هواپیمای در قانون برنامه پنجم به تصویب رسید و این قانون حدود یک سال اجرایی شد، اما در قانون برنامه ششم این موضوع لغو شد. او بیان کرد: ما در حال حاضر این توانمندی را داریم که هواپیماها را برای تعمیر به خارج از کشور نفرستیم.

نگاه
اقتصاد دان

گذر از بحران بزرگ‌ترین ماموریت رئیس جمهور است

مسعود نیلی و احمد میدری در نشست دولت چهاردهم، چالش‌ها و افق پیشرو راه‌های برون‌رفت از مشکلات اقتصادی را بررسی کردند

عکس: دانیال شکیانی

زندگی بخشی از جمعیت کشور که عمدتاً در بخش جوانان و زنان منجلی شده است، در تقابل جدی با الگوهای رسمی مدنظر نظام حکمرانی است. جدای از هر گونه تفسیر و نظری که تصمیم‌گیران در مورد آن داشته باشند، به عنوان واقعیت با پدیده‌ای بسیار جدی مواجه هستیم، مواردی از قبیل فیلترینگ اینترنت و میزان آزادی‌های اجتماعی جوانان مدتی است که تبدیل به تقابل‌های امنیتی و انتظامی میان حکومت و جامعه شده است که التهاب موجود در کشور را که در نتیجه فشارهای سنگین تورم و بیکاری و فقر و نابرابری است از یک طرف و محدودیت‌های روزافزون خارجی از طرف دیگر، شکل آزردهنده‌ای به خود گرفته و آن را به مرحله خطرناکی رسانده است.

در صورت تداوم ناترازی‌ها بحرانی بزرگ رخ می‌دهد

نیلی در پاسخ به سوال دوم گفت: بدون تردید تداوم ناترازی‌ها کشور را گرفتار بحران‌های بزرگ خواهد کرد، شرایط موجود حرکت سریع و کم‌و‌بادهای در مقیاس بزرگ انرژی را شاهد هستیم، بخش فزاینده‌ای از ارزی که با دشواری‌های زیاد از محل صادرات نفت به دست می‌آوریم، باید به واردات بنزین اختصاص دهیم و قطعی‌های برق و گاز صنایع و فعالیت‌های اقتصادی نیز بی‌نیاز از توضیح است. از این طریق خالص صادرات نفت روز به روز کوچکتر می‌شود و با فشار تحریم عرضه ارز نیز با کاهش مواجه خواهد شد که جهش‌های بعدی نرخ ارز را به دنبال خواهد داشت و در نهایت هدررفت انرژی بیشتر خواهد شد و چنبره ناترازی‌ها به شدت با یکدیگر گره خورده است. پاسخ سوال دوم اهمیت پاسخ به سوال سوم را افزایش می‌دهد و آن اینکه آیا می‌توان فارغ از وضعیت چالش‌های دیگر دست به اصلاحات اقتصادی زد؟ به این معنی که بدون توجه به شرایط روابط خارجی از نظر تحریرها و FATF، و شکاف‌های اجتماعی و فرهنگی موجود به سراغ اصلاحات اقتصادی رفت؟ به نظر می‌رسد که پاسخ بدیهی است که انجام این کار بازی با آتشی است که ممکن است خاموش ناپذیر باشد. فشارهای خارجی هزینه مبادله را به شدت افزایش می‌دهد که اصلاحات اقتصادی ناچار خواهد بود صورت حساب آن را، آن هم از قشر فقیر و متوسط دریافت کند. پس هر چند حل ناترازی مهم‌ترین مشکل کشور است اما فوری‌ترین آن نیست. در این شرایط نظام حکمرانی ناچار به دادن امتیاز است چون در شرایط ضعف مذاکره می‌کند. به اضافه اینکه احتمالاً تا مشخص شدن انتخابات آمریکا اقدام مؤثری در این زمینه متصور نباشیم. فرض کنید با حفظ شرایط تحریم و حفظ شرایط اجتماعی به سراغ اصلاحات اقتصادی برویم که به لحاظ اجتماعی و سیاسی امکان‌پذیر نخواهد بود. در حالت سوم اگر با حفظ ناترازی‌ها و حفظ شرایط تحریم به سراغ ترمیم شکاف‌های اجتماعی حرکت کنیم، می‌تواند با هزینه کم یک زمینه مناسب میان حکومت و مردم به وجود آورد. رفع ناترازی‌ها به عنوان محور مالی ما را به این نتیجه می‌رساند که حل سخت‌ترین مسئله طبیعتاً دشوارترین نیز خواهد بود و کاهش این دشواری در گرو تغییر قابل توجه التهابات اجتماعی و انجام اصلاحات جدی در روابط خارجی است. کم کردن التهابات اجتماعی به سرعت قابل انجام است اما اصلاحات در روابط اجتماعی زمانبر است و شاید به نتیجه رسیدن آن به بیش از یک‌سال زمان نیاز داشته باشد. در این میان انجام برخی اصلاحات سیاستی و نه‌راهبردی در جهت کاهش ناترازی‌ها امکان‌پذیر خواهد بود.

ماموریت بزرگ رئیس جمهور

نیلی در پاسخ به این پرسش که با فرض پذیرفته شدن این نتایج توسط کل نظام حکمرانی، ماموریت دولت به عنوان یک بازیگر مهم در اینجا چیست؟ تاکید کرد: امروز بر همه مبرهن است که گذار با هزینه کمتر تنها از طریق همکاری و همراهی کل اجزای نظام تصمیم‌گیر و فضای رسانه‌ای کشور امکان‌پذیر است و به نظر من این دشوارترین و بزرگ‌ترین ماموریت رئیس جمهور منتخب باشد. ورود یک دولت با برچسب اصلاح طلب به طور معمول اینگونه است که فضای رسانه‌ای تدارک‌نبردی را ببیند و فضای مجازی نیز آماده هم‌اوردی مخرب شود،

کشور در مرکز یک قاب سه‌ضلعی قرار گرفته که در رأس هر کدام از این اضلاع یک نقطه بحرانی واقع شده است، بروز خطا در هر یک از این نقاط می‌تواند کشور را در سراسیمه‌ی بسیار سخت و غیرقابل بازگشت قرار دهد و در مقابل شناسایی درست نحوه حرکت در این نقاط این شانس را می‌دهد که بتوان امید را به دل‌ها بازگرداند و آینده روشن را به نسل بعد نود داد. شاید بتوان این مقطع تاریخی را یکی از بزنگاه‌های مهم برای ایران به حساب آورد. طبیعتاً این سوال پیش می‌آید که چه عواملی می‌تواند اقتصاد کشور را از افتادن در مسیر اول بازدارد و چگونه می‌توان در مسیر دوم قرار گرفت. لازم است با حداکثر دقت و حداقل خطا، استراتژی حکمرانی نسبت به سه رأس این مثلث مشخص شود. بروز خطا در انتخاب استراتژی می‌تواند خسارت‌های غیرقابل جبرانی برای آینده ایران داشته باشد.

ناترازی‌های هولناک در رأس سه ضلع

نیلی اظهار کرد: در رأس اول این سه‌ضلعی ناترازی‌های هولناک مالی و زیست محیطی کشور قرار گرفته است. بودجه، نظام بانکی و صندوق‌های بانکشنگی با ناترازی‌هایی در مقیاس بزرگ میانگین تورم را به دو برابر مقدار تاریخی بلندمدت خود رسانده است. و ناترازی انرژی و آب و خاک، ناترازی سرزیمینی ایران را در معرض مخاطره جدی قرار داده است. شرایط وخیم ناترازی‌ها نشان می‌دهد که راهبردهای به‌کاررفته‌شده در حکمرانی منابع طبیعی و مالی با شکست مواجه شده است. ناترازی انرژی برای یکی از ثروتمندترین کشورهای جهان به لحاظ بهره‌مندی از ذخایر ارزشمند آن شاخص بزرگ برای آن است که نشان دهد چگونه توانسته‌ایم از وفور، بحران بیافرینیم. ضمن اینکه ناترازی‌های مالی با شدت بخشیدن به تورم، هم اصلاحات اقتصادی برای کاهش یا رفع آنها را مشکل و حتی ناممکن می‌سازد و هم به تخریب منابع طبیعی شدت می‌بخشد. راز دورقمی شدن رشد مصرف بنزین به عنوان یک مثال در سال‌های ۱۴۰۰ و بعد از آن نسبت به رشد بلندمدت متوسط ۶ درصد آن باید در تورم بالای این سال‌ها جست‌وجو کرد که در نتیجه بزرگتر شدن ناترازی‌های مالی به وجود آمده است. وضعیت نامناسب فقر و کاهش قابل توجه مقیاس جمعیتی قشر متوسط، از یک طرف امکان‌پذیری اصلاحات اقتصادی برای رفع ناترازی‌ها را دشوار کرده و از طرف دیگر امتناع از انجام اصلاحات تصویر آینده فقر و نابسامانی‌های معیشتی را از شرایط موجود به مراتب بدتر خواهد کرد و این پارادوکس خطرناکی است که در درون خود به تنهایی قابل حل نیست و مسیر طبیعی آن به سمت شرایط بحرانی است، پس به این ترتیب یک بُعد مهم از آینده ایران در گرو چگونگی خروج از این ناترازی‌ها است. در رأس دوم مثلث، وضعیت خطیر روابط خارجی کشور قرار گرفته است. درجه بالای التهاب در روابط خارجی که خود را در دام تحریم‌های سنگین و محرومیت‌های پیش آمده از نبود FATF می‌بیند و همچنین شرایط غیرقابل پیش‌بینی خاورمیانه و بالاخره چشم‌انداز به قدرت رسیدن دوباره ترامپ، برای کشوری که هیچ شریکی در جهان ندارد و عضو هیچ بیمنی نیست و خلاصه اینکه منافع هیچ کشوری با بدتر شدن وضعیت آن به مخاطره نمی‌افتد، بسیار مخاطره‌آمیز است. جایی‌را که به صورت آرمانی از آن شروع کردیم استقلال کشور بود اما جایی که در انتهای آن رسیدیم، درگیر شدن تمام‌عیار در جنگ خارجی اقتصادی است. هیچ کشوری نمی‌تواند اساس نظام حکمرانی خود را در بُعد روابط بین‌الملل بر استمرار شرایط جنگی بگذارد. وقتی در عمل اینگونه است، باید فهمید که یک جای کار ایراد دارد. تداوم شرایط محدودکننده بین‌المللی و منطقه‌ای، به طور خودکار اصلاحات در انرژی و بودجه‌ها را، لحاظ هزینه‌های سنگینی که به خانواده‌ها تحمیل می‌کند ناممکن می‌سازد و با تداوم ناترازی‌ها اقتصاد ما روز به روز ضعیف‌تر می‌شود و با ضعیف‌تر شدن اقتصاد، طمع قدرت‌های بزرگ و حتی کوچک و منطقه‌ای برای گرفتن امتیاز از ایران عزیز اما ضعیف، بیشتر و بیشتر می‌شود. در رأس ضلع سوم مثلث، شکاف‌های عمیق اجتماعی و فرهنگی عمدتاً بین نسلی قرار گرفته است، باورها و سبک

گروه اقتصاد: «حل مسائل ایران از یک انضباط و از سازمان برنامه آغاز می‌شود. متأسفانه سازمان برنامه به طور سیستماتیک دست به خطا می‌زند و اگر بخواهم قضاوت درستی داشته باشم باید بگویم اطلاعات نادرست منتشر می‌کند. اگر به دنبال نقطه تحول می‌گردیم آن نقطه سازمان برنامه است.» مسعود نیلی و احمد میدری در نشست «دولت چهاردهم، چالش‌ها و افق پیشرو» به بیان دیدگاه‌ها در خصوص بزرگ‌ترین مشکلات اقتصاد کشور و راه‌های برون‌رفت از آن پرداختند. احمد میدری در این نشست تأکید کرد: «باید یک مطالبه از سوی کارشناسان صورت گیرد که هر فردی قرار است رئیس سازمان برنامه شود، در وهله اول، دو مؤلفه فضیلت مدنی و اخلاق را احیا کند.» او پیش‌بینی منابع بیشتر از واقعیت و مصارف کمتر از واقعیت را یک دروغ بزرگ در نظام برنامه‌ریزی دانست و عنوان کرد: «بر خلاف نص صریح قانون، سازمان برنامه دست به تأسیس یک خزانه‌داری زده است. وقتی از سازمان برنامه می‌پرسم چرا این کار را می‌کنید، می‌گویند به این خاطر که مجلس مداخلات بی‌جامی کند. تا زمانی که رابطه دولت با مجلس اصلاح نشود این روند ادامه دارد. این اصلاح هم باید از ارائه اطلاعات درست از سوی دولت آغاز شود.»

مسعود نیلی:

کل نظام حکمرانی کشور در مرکز یک قاب سه‌ضلعی قرار گرفته که در رأس این اضلاع یک نقطه بحرانی واقع شده است، بروز خطا در هر یک از این نقاط می‌تواند کشور را در سراسیمه‌ی بسیار سخت و غیرقابل بازگشت قرار دهد و در مقابل شناسایی درست نحوه حرکت در این نقاط این شانس را می‌دهد که بتوان امید را به دل‌ها بازگرداند و آینده روشن را به نسل بعد نوید داد

سه نقطه بحرانی

مسعود نیلی، اقتصاددان با ذکر این نکته که تلاش خواهیم کرد به سه سوال پاسخ دهم صحبت‌های خود را آغاز کرد: نخست اینکه خطرترین مسائل کشور با این دو ضابطه که با آینده سزمینی ما را دچار چالش می‌کند و با پایداری جامعه را مورد تهدید قرار می‌دهد، از منظر اعمال تغییرات راهبردی یا تغییر رویکرد به‌طور ویژه مورد تأکید نظام حکمرانی قرار گیرد، چیست؟ دوم اینکه آیا می‌توان از میان مسائل ذکر شده حیاتی‌ترین و در نتیجه مهم‌ترین آن را مشخص کرد؟ اگر پاسخ به این سوال مثبت است کدام مسئله مهم‌ترین است؟ و سوال سوم این است که آیا حیاتی‌ترین مسئله، فوری‌ترین مسئله هم هست؟ آیا صرف اینکه مسئله‌ای مهم است پس اولویت هم دارد و بی‌درنگ باید بر حل آن متمرکز شد و یا حل این مهم‌ترین مسئله نیازمند فراهم آوردن اقتضائاتی است که مستلزم حل مسائل دیگر است؟ به عبارت دیگر آیا می‌توان پرداختن راهبردی و نه سیاستی به مسائل خطیر کشور را در یک امتداد طولی ترسیم کرد؟ اگر بتوان این کار را کرد کارها راحت می‌شود و خواهیم توانست از منظر نظام راهبردی به یک نقشه راه دست پیدا کرد که موفقیت بزرگی خواهد بود. او افزود: در پاسخ به سوال اول باید گفت نمی‌توانیم خود را محدود به حوزه اقتصاد کنیم و ناچار خواهیم بود میدان پاسخ را به کل حیطه مسائل کشور گسترش دهیم. به نظر من کل نظام حکمرانی